

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MENO KŪRĖJO IR MENO KŪRĖJŲ ORGANIZACIJŲ
STATUSO ĮSTATYMO NR. I-1494 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4447(6) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ASOCIACIJŲ ĮSTATYMO
NR. IX-1969 1, 9 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 9^a
STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4448 (6)**

2021 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2020 m. spalio 14 d. sprendimo Nr. SV-S-1682 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1 ir 1.2 papunkčius, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo Nr. I-1494 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4447(6) (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4447(6)) tikslui siekti maksimaliai skaidraus asociacijų finansavimo valstybės biudžeto lėšomis, tačiau nepritarti Įstatymo projektui Nr. XIIP-4447(6) dėl šių argumentų:

1.1. Įstatymo projektas Nr. XIIP-4447(6) yra perteklinis ir neatitinkantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinto teisėkūros tikslingumo principo, reiškiančio, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis. Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gaires, kuriose nustatomos fondo rėmimo sritys ir jų prioritetai, rėmimo ir vertinimo kriterijai, projektų teikimo, lėšų skyrimo ir atsiskaitymo už panaudotas lėšas tvarką tvirtina kultūros ministras. Meno kūrėjų organizacijų finansavimas valstybės lėšomis vykdomas pagal Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamą programą „Strateginis meno kūrėjų organizacijų finansavimas“, kurios finansavimo sąlygos nustatytos Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. ĮV-904 „Dėl Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių patvirtinimo“, 7 priede, be to, šiame teisės akte nustatytos ir kitos įvairios programos, į kurias projektų paraiškas taip pat gali teikti meno kūrėjų organizacijos bei kiti pareiškėjai Kultūros rėmimo fondo lėšoms gauti, jei atitinka kultūros ministro nustatytas finansavimo sąlygas.

1.2. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4447(6) 1 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo 10 straipsnio 5 dalies nuostatai, pagal

kurią Meno kūrėjų organizacijos veiklai, kūrybinėms programoms bei projektams finansuoti valstybės biudžeto lėšos skiriamos ir naudojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nuostatomis, nepritartina dėl šio nutarimo 2 punkte nurodytų priežasčių.

1.3. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. lapkričio 3 d. nutarimą Nr. KT187-N15/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, kuriais reguliuojamas tam tikrų programų, fondų arba institucijų finansavimas, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ planuojama parengti įstatymų projektus, kuriais bus siūloma pakeisti Kultūros rėmimo fondo ir Lietuvos kultūros tarybos finansavimo modelį siekiant užtikrinti meno kūrėjų asociacijų finansavimo skaidrumą.

2. Pritarti Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 1, 9 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 9¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4448 (6) (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIIIP-4448 (6)) tikslui siekti maksimaliai skaidraus asociacijų finansavimo valstybės biudžeto lėšomis, tačiau nepritarti Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-4448 (6) dėl šių argumentų:

2.1. Pagal konstitucinį asmenų lygybės įstatymui principą reikalaujama, kad teisėje pagrindinės teisės ir pareigos būtų įtvirtintos visiems vienodai, o Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (Konstitucinio Teismo *inter alia* 1996 m. vasario 28 d., 1996 m. balandžio 18 d., 2000 m. vasario 23 d., 2000 m. gruodžio 6 d., 2003 m. lapkričio 17 d. nutarimai) ne kartą yra konstatavęs, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygybės principas taikytinas ne tik fiziniams, bet ir juridiniams asmenims.

Siūlomos Įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4448 (6) nuostatos sukurtų fragmentišką ir galimai konstitucinio asmenų lygybės įstatymui principo neatitinkantį teisinį reguliavimą, kadangi reglamentavus tik asociacijoms iš valstybės biudžeto skiriamo finansavimo aspektus, liktų nereguliuotos kitų teisinių formų juridinių asmenų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų sąlygos: jų vadovų, projektų vadovų, kolegialių valdymo organų narių nepriekaištingos reputacijos reikalavimai; informacijos apie įgyvendinamus ir įgyvendintus projektus viešinimo reikalavimai; nenurodyti atvejai, kada valstybės finansavimas negali būti skiriamas, o jau paskirtas – nutrauktas; atvejai, kai valstybės finansavimas turi būti sustabdomas ir gali būti vėl atnaujintas, arba atvirkščiai, nepašalinus trūkumų, lėšos turėtų būti grąžinamos į valstybės biudžetą.

2.2. Įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4448 (6) 1 straipsniu siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalį papildant reguliavimo sritį ir nustatyti, kad šis įstatymas reglamentuotų ne tik juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra asociacija, steigimą, valdymą, veiklą, pertvarkymą, pabaigos (reorganizavimo ir likvidavimo) ypatumus, bet ir asociacijų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų (toliau – finansavimas) tikslus ir tvarką.

Siūlomas teisinis reguliavimas yra perteklinis, kadangi asociacijų ir kitų juridinių asmenų finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų, kai siekiama finansuoti tam tikras programas, meno kūrėjus ir kūrybines organizacijas, reguliuoja kiti specialieji teisės aktai (Lietuvos Respublikos meno kūrėjų ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymas, Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos

įstatymas, Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymas ir kt.), kuriuose ir turėtų būti įtvirtinamos nuostatos, susijusios su finansavimo skyrimo tvarkos nustatymu. Galiojant specialiesiems įstatymams, reguliuojantiems minėtus klausimus, vadovaujantis teisės sistemiškumo principu, turėtų būti keičiami būtent šie įstatymai.

Siekiant nustatyti sąlygas skirti valstybės biudžeto lėšų juridiniams asmenims, įstatyme negali būti naudojamos tokios teisiškai neapibrėžtos formuluotės kaip asociacijų veiklos stiprinimas, tiksliniai veiklos projektai, kūrybinės programos. Tokios formuluotės galėtų reikšti bet kokią asociacijų veiklą, kuri taip būtų apibrėžiama pačių asociacijų ar asmenų, atsakingų už valstybės biudžeto lėšų skyrimą. Toks reguliavimas sukurtų korupcijos rizikos prielaidas ir skatintų neatsakingą valstybės biudžeto lėšų skyrimą juridiniams asmenims, nes įstatymas nenustatytų jokių aiškių atvejų ar kriterijų, susijusių su valstybės biudžeto lėšų naudojimu.

2.3. Įstatymo projekto Nr. XIII P-4448 (6) 2 straipsniu siūloma papildyti keičiamo įstatymo 9 straipsnį 8 dalimi ir nustatyti, kad, jeigu sudaromas vienasmenis asociacijos valdymo organas (asociacijos vadovas), jis veikia asociacijos vardu vadovaudamasis Civilinio kodekso 2.82 straipsnio nuostatomis ir asociacijos įstatuose nustatytais reikalavimais. Siūlomas reguliavimas, atsižvelgiant į galiojančias keičiamo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies nuostatas, pagal kurias asociacija veikia laikydamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, šio bei kitų įstatymų, Vyriausybės nutarimų, kitų teisės aktų ir veiklą grindžia savo įstatais, yra perteklinis.

Ministras Pirmininkas

Kultūros ministras